

Bijlage bij het hoorcollege *Turkije*

TURKIJE

EEN HOORCOLLEGE OVER DE
ONTSTAANGSGESCHIEDENIS
VAN HET MODERNE TURKIJE

door Erik-Jan Zürcher

Inhoudsopgave

[Biografie Erik-Jan Zürcher](#)

[Studium Generale Universiteit Leiden](#)

[Aanbevolen literatuur](#)

[Jaartallenoverzicht](#)

[Kaart van het Ottomaanse Rijk](#)

[Colofon](#)

Erik-Jan Zürcher

Prof. dr. Erik-Jan Zürcher is emeritus hoogleraar Turkse Talen en Culturen aan de Universiteit Leiden. Hij is de auteur van het gezaghebbende overzichtswerk *Turkije, een moderne geschiedenis*. Daarnaast heeft hij een tiental boeken gepubliceerd over de overgangperiode van het Ottomaanse Rijk naar de Republiek Turkije in de periode 1880-1950. Volgens hem ligt de sleutel tot een goed begrip van de opkomst van het moderne Turkije in het verbinden van de processen van gedwongen migratie, oorlog, de imperiale erfenis en natievorming.

Studium Generale Universiteit Leiden

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met Studium Generale Universiteit Leiden. Studium Generale Universiteit Leiden organiseert lezingen voor studenten en andere belangstellenden van binnen en buiten de universiteit die over de grenzen van hun vakgebied heen willen kijken.

Voor meer informatie, kijk op: <http://www.studiumgenerale.leidenuniv.nl>

Aanbevolen literatuur

Algemeen

Andrew Mango, *The Turks Today*, London: John Murray, 2004.

Erik-Jan Zürcher, *Turkije Een Moderne Geschiedenis*, Amsterdam: Amsterdam University Press, 2015.

College 1. De dreiging uit Europa: imperialisme en nationalisme

Cem Emrence, *Remapping the Ottoman Middle East. Modernity, Imperial Bureaucracy and the Islamic State*, Londen: I.B. Tauris, 2012.

Donald Quataert, *The Ottoman Empire, 1700-1922*, Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

İpek Yosmaoğlu, *Religion, Violence, and the Politics of Nationhood in Ottoman Macedonia, 1876-1908*, 2014.

College 2. Van keizerrijk naar natiestaat

Taner Akçam, *The Young Turks' Crime Against humanity. The Armenian Genocide and Ethnic Cleansing in the Ottoman Empire*, Princeton: Princeton University Press.

Mustafa Aksakal, *The Ottoman Road to War in 1914. The Ottoman Empire and the First World War*, Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

Donald Bloxham, *The Great game of Genocide. Imperialism, Nationalism and the Destruction of the Ottoman Armenians*, Oxford: Oxford University Press, 2005, 329 p.

Alexander Lyon Macfie, *The End of the Ottoman Empire 1908-1923*, London: Longman, 1998.

Michael Reynolds, *Shattering Empires. The Clash and Collapse of the Ottoman and Russian Empires 1908-1918*, Cambridge: Cambridge University Press, 2011.

College 3. De ondergang van het Ottomaanse Rijk

Ryan Gingeras, *Eternal dawn. Turkey in the Age of Atatürk*, Oxford: Oxford University Press, 2019.

Andrew Mango, *Atatürk*, London: John Murray, 1999.

Esra Özyürek, *Nostalgia for the Modern. State Secularism and Everyday Politics in Turkey*, Durham: Duke University Press, 2006.

Hale Yılmaz, *Becoming Turkish. Nationalist Reforms and Cultural Negotiations in Early Republican Turkey, 1923-1945*, Syracuse: Syracuse University Press, 2013.

College 4. Het Atatürkse model en de Islamitische alternatieven

Nilüfer Göle, *The Forbidden Modern. Civilisation and Veiling*, Ann Arbor: Michigan University Press, 1996.

M. Hakan Yavuz, *Islamic Political Identity in Turkey*, Oxford: Oxford University Press, 2003.

Jenny White, *Muslim Nationalism and the New Turks*, Princeton: Princeton University Press, 2013.

Jaartallenoverzicht

1876	afkondiging van de Ottomaanse grondwet en troonsbestijging Sultan Abdülhamid II
1877-8	Russisch-Ottomaanse oorlog; schorsing Ottomaanse parlement (1878)
1881	Muharram decreet: Europese controle over deel van de Ottomaanse economie
1889	opening directe spoorverbinding met Europa (de "Orient Express"); beginconstitutionele beweging (de "Jong Turken")
1894-5	grote pogroms onder Armeniërs in het oosten
1908	Constitutionale ("Jongturkse") revolutie
1909	mislukte contrarevolutie, Sultan Abdülhamid afgezet
1912-13	Balkanoorlog
1913	staatsgreep Jongturkse Comité voor Eenheid en Vooruitgang
1914	Ottomaanse Rijk neemt aan Duitse kant deel aan de Eerste Wereldoorlog; Jihad uitgeroepen
1915	Ottomaans-Duitse overwinning bij Gallipoli
1915-16	Armeense genocide
1918	Wapenstilstand van Moudros; Ottomaanse Rijk verslagen.
1918-22	Turkse verzetsbeweging tegen opdeling ("Nationale Strijd")
1920	Vredesverdrag van Sèvres (alleen getekend door sultansregering in Istanbul)
1922	Turkse overwinning op Griekse invasiemacht
1923	Vredesverdrag van Lausanne; uitroeping republiek met Ankara als hoofdstad en Mustafa Kemal als president
1925-26	Uitschakeling oppositie. Begin radicale culturele en juridische hervormingen. Sharia afgeschaft. Religieuze broederschappen verboden.
1928	Islam als staatsgodsdienst uit de grondwet gehaald. Overgang van Arabisch naar Latijnse schrift
1932	Invoering staatsgeleide economie. Industrialisering met steun Sovjetunie
1938	dood Mustafa Kemal Atatürk
1939-45	Turkije blijft neutraal in Tweede Wereldoorlog
1945	Oorlogsverklaring aan Duitsland; Turkije lid van de Verenigde Naties
1947-52	Turkije integreert in het Westen: Trumandoctrine, Marshallplan-hulp en NAVO lidmaatschap
1946-50	Ontstaan meerpartijendemocratie . In 1950 wint oppositie (DP) de verkiezingen
1950-60	Bewind gekozen Democratische Partij. Meer ruimte voor islam en fel anticommunisme
1960	Eerste militaire staatsgreep in Turkije. Er zouden er nog drie volgen. Sterfjaar van Sait Nursi, de stichter van de Nurcu beweging en bestrijder van het Kemalistische secularisme
1969	Stichting religieus-nationalistische "Nationale Visie" beweging in Istanbul
1970	Oprichting eerste "Nationale Visie" partij, de Nationale Orde Partij; er zouden er nog vier volgen. Leider is Necmettin Erbakan
1980	Staatsgreep legerleiding. Invoering nieuwe autoritaire grondwet. Liberalisering economie. Omarming "Turks-Islamitische Synthese" waarbij Islam deel wordt van Turkse staatsnationalisme
1994	"Nationale Visie"'s jongste incarnatie, de "Welvaartspartij" wint verkiezingen in Istanbul. Jonge activist Recep Tayyip Erdoğan wordt burgemeester

Het Ottomaanse Rijk tussen 1807 en 1924

Colofon

Home Academy geeft hoorcolleges uit voor thuis en onderweg. Direct te downloaden of onbeperkt te streamen in de Home Academy Club. Interessante onderwerpen, van geschiedenis tot natuurwetenschappen, voorgedragen door boeiende sprekers. Zo kan je kennis opdoen in de auto, in de trein, op de fiets of thuis op de bank. Download de Home Academy app voor het beluisteren van onze hoorcolleges op een mobiel of tablet.

Kijk verder op www.home-academy.nl

Uitgave Home Academy Publishers
Middelblok 81
2831 BK Gouderak
Tel: 0182 – 370001
E-mail: info@home-academy.nl

Opname Bob Kommer (Den Haag, juli 2020)
Stem Inleiding F.C. van Nispen tot Sevenaer
Muziek Intro Cok Verweij
Mastering Frits de Bruijn
Vormgeving Floor Plikaar

© Hoorcollege Copyright 2021 Home Academy Publishers B.V.
ISBN 978 90 8530 214 8
NUR 692, 77, 78

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, uitgeleend, verhuurd, uitgezonden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door (foto)kopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijk toestemming van de uitgever.